

Assurance-rapport: wat de gebruiker er van vindt

Dit is het tweede deel van een tweeluik over het assurance-rapport, als voorbeeld voor de wijze waarop je als gebruiker helderder naar een van onze kernproducten zou kunnen kijken. Het geldt naar analogie natuurlijk ook voor de accountantsverklaring bij de jaarrekening.

Wim Bartels

In het [vorige deel](#) heb ik het assurance-rapport beschreven zoals ik het aan een oude vriendin heb uitgelegd, met weglating van de (naar mijn idee) overbodige onderdelen. Aan het eind van mijn uitleg pakte ze het recent gepubliceerde assurance-rapport er nog eens bij en vroeg of ze er nog een paar opmerkingen bij mocht plaatsen. "Natuurlijk", zei ik.

Laat ik vooropstellen dat ze (nog steeds) een kritische vrouw is. Dit waren haar opmerkingen bij het assurance-rapport dat ik haar liet zien.

'Assurance-rapport van de onafhankelijke accountant'

Ehm, zijn er ook *afhankelijke* accountants? Het lijkt mij dat accountants als ze een verslag controleren per definitie onafhankelijk zijn, toch? Daar vertrouw ik in ieder geval wel op.

'Aan de directie en aandeelhouders van De Onderneming'

Aan de directie en aandeelhouders? De directie wordt toch juist gecontroleerd? En er zijn hier toch juist andere belanghebbenden dan aandeelhouders? Ik zou verwachten dat jullie rapport juist is bedoeld voor de lezers van het verslag, dus dat je je rapport ook aan hen richt.

'Ik zou verwachten dat jullie rapport juist is bedoeld voor de lezers van het verslag, dus dat je je rapport ook aan hen richt.'

'Op grond van onze werkzaamheden is ons niets gebleken waaruit wij zouden moeten concluderen dat de mvo-informatie niet, in alle van materieel belang zijnde aspecten, is opgesteld in overeenstemming met de [rapportagecriteria].'

Dit heb je me net uitgelegd. Hier staat dus eigenlijk dat het verslag jullie plausibel voorkomt, dat zeg je verderop in het assurance-rapport ook. Ik vraag me af waarom je er hier dan zo 'omheen draait'.

'Inherent aan deze informatie is dat de werkelijke uitkomsten in de toekomst kunnen afwijken en daarom onzeker zijn. Wij geven geen zekerheid bij de veronderstellingen en de haalbaarheid van toekomstgerichte mvo-informatie.'

Dat begrijp ik. Als je dat wel zou kunnen zou ik, als ik jou was, iets anders gaan doen dan accountant zijn. Dat de werkelijke uitkomsten in de toekomst kunnen afwijken en daarom onzeker zijn staat onomstotelijk vast. Het lukt ons al niet om de verkopen voor het aanstaande jaar nauwkeurig te voorspellen, dus het zou helemaal wat zijn als van jullie verwacht zou worden dat je de opmerkingen over de toekomst zou kunnen voorzien van een stempel.

'Deze beoordelingsopdracht is gericht op het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid.'

Dit zeggen jullie later in het assurance-rapport ook. Is het nodig dit te herhalen? Ik heb het na één keer wel tot mij genomen.

'Wij zijn onafhankelijk van De Onderneming, zoals vereist in de 'Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten' (ViO) en andere relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Daarnaast hebben wij voldaan aan de 'Verordening gedrags- en beroepsregels accountants' (VGBA).'

Ik verwacht niet anders dan dat accountants onafhankelijk zijn en aan hun eigen beroepsregels voldoen, dus dat hoeft je voor mij niet te bevestigen. Als ik het vermoeden heb dat het onverhoopt niet zo is, dan is het nog vroeg genoeg om te kijken wat dan de regels zijn die voor jullie gelden. Wat dan die 'andere relevante onafhankelijkheidsregels' zijn zou ik dan ook wel weten, als je ze toch noemt.

'Ik verwacht niet anders dan dat accountants onafhankelijk zijn en aan hun eigen beroepsregels voldoen, dus dat hoeft je voor mij niet te bevestigen.'

'Wij vinden dat de door ons verkregen assurance-informatie voldoende en geschikt is als basis voor onze conclusie.'

Tja, dat is toch de basis van ieder beroep, dat je weet dat je de goede kwaliteit levert en dus de goede dingen hebt gedaan? Dit is zoiets als de bakker die zegt dat 'de door hem gebruikte ingrediënten geschikt zijn voor consumptie en daarom een goede basis bieden voor zijn brood'.

'De directie is ook verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als de directie die noodzakelijk acht, om het opstellen van de mvo-informatie mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.'

Het is goed om te weten waar de verantwoordelijkheid van de directie ligt (namelijk om een goed en transparant verslag te maken), maar hoe ze dat doen lijkt mij dan verder niet zo interessant. Daarbij zegt deze zin mij niet zo veel over wat ze nu wel en niet moeten doen qua 'interne beheersing'. Als ik het goed begrijp zouden ze er ook voor kunnen kiezen om dit niet of beperkt te doen, dat is helemaal aan hen (namelijk: 'die zij noodzakelijk acht').

'Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een assuranceopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte assurance-informatie verkrijgen voor onze conclusie.'

Hier maak ik dezelfde opmerking als hierboven. De verantwoordelijkheid nemen om te zorgen dat je het juiste product levert is de basis van ieder beroep.

'De mate van zekerheid die wordt verkregen bij beoordelingsopdrachten is daarom ook aanzienlijk lager dan de mate van zekerheid die wordt verkregen bij opdrachten gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid.'
Dat is toch een herhaling eigenlijk van de opmerking hierboven, over jullie werkzaamheden die gericht zijn op het vaststellen van de plausibiliteit en dat die geringer zijn dan bij een 'redelijke mate van zekerheid'?

'Op grond daarvan beschikken wij over een samenhangend stelsel van kwaliteitsbeheersing inclusief vastgelegde richtlijnen en procedures inzake de naleving van ethische voorschriften, accountantsstandaarden en andere relevante wet- en regelgeving.'

En: *'Wij hebben deze beoordeling professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse Standaard 3000, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.'*

Er staan hier allerlei zaken die je eenvoudigweg verwacht: dat er een kwaliteitsstelsel is, dat je je ethisch en onafhankelijk opstelt en dat je je werk 'professioneel kritisch' uitvoert. Dit geldt feitelijk voor veel beroepen. Je moet er niet aan denken dat je het tegendeel hiervan zou moeten opschrijven. Voegt het dan wel wat toe?

Tot zover de kritische blik van een lezeres op een assurance-rapport. Het lijkt tijd voor enige reflectie.

Tweeluik

Dit is deel twee van een tweeluik over één van de kernproducten van de accountant: het assurance-rapport over duurzaamheidsinformatie. Het eerste deel liet zien 'hoe het ook zou kunnen', om te zorgen dat ook gebruikers van het assurance-rapport de inhoud kunnen begrijpen. Geen juridische taal maar alleen de essentie, liefst zo kort mogelijk. Dit tweede deel belicht een aantal onderdelen uit zo'n assurance-rapport en becommentarieert deze vanuit de gebruiker.

Wat kunnen we hiermee?

Het is relatief eenvoudig om welke tekst dan ook te becommentariëren, er wat aan doen is van een heel andere orde. Dus wat kunnen we met deze kritische beschouwing van een assurance-rapport van de accountant?

Het assurance-rapport kan op zichzelf veel korter, zonder af te doen aan de kern van de inhoud. Er staat een aantal zaken dubbel in en daarbij zijn er veel open deuren in opgenomen, zoals dat de accountant voldoende werk heeft gedaan en zich aan de geldende regelgeving houdt (papier is hier geduldig). En dan kan het echt een slag duidelijker - juist ook door het bondiger te formuleren.

'Het assurance-rapport kan op zichzelf veel korter, zonder af te doen aan de kern van de inhoud.'

Zoals ik in deel 1 al aangaf, kunnen wij als Nederlandse accountants niet zomaar ons assurance-rapport (of accountantsverklaring) aanpassen. We zijn gebonden aan de Nederlandse en internationale regels en richtlijnen. We kunnen echter wél ons best doen om de ruimte te zoeken om het kernproduct duidelijker te maken, zowel voor assurance-rapporten op het gebied van niet-financiële informatie als voor de controleverklaringen bij een jaarrekening.

We kunnen bijvoorbeeld de ruimte zoeken om binnen de regelgeving bewoordingen te vereenvoudigen en/of te verwijderen, zonder aan de inhoud afbreuk te doen. Daar kan ook bij horen dat we voor de regels waaraan we ons gehouden hebben verwijzen naar een web-omgeving (van de NBA), die deze regels uitlegen en in detail bevatten. In de huidige tijd is dat toch vanzelfsprekend. Ook kunnen we de overbodigheid van een aantal bewoordingen en de onnodige complexiteit (vooral internationaal) aan de orde stellen, onder meer bij de IAASB. We hebben, zeker als Nederlandse

accountants, een rol te vervullen om voor duidelijkheid in onze communicatie te zorgen. Als het ons in dat kader lukt om de 'dubbelnegatieve' bewoording te veranderen in een positieve bewoording, zou dat echt een overwinning zijn: de bewoording aanpassen tot 'we hebben de plausibiliteit beoordeeld' (en natuurlijk goed toelichten wat dat betekent) zou heel zichtbaar maken dat we helder willen zijn.

'Op zijn minst kunnen we een toelichting op het assurance-rapport geven in 'normale mensen'-taal.'

En op zijn minst kunnen we een toelichting op het assurance-rapport (en de controleverklaring?) geven in 'normale mensen'-taal. Die is niet juridisch bindend en alleen bedoeld om de kern van onze rapporten uiteen te zetten voor iedereen die niet in de wereld van accountants thuis is.

Dit tweeluik is een puur persoonlijke blik, als beroepsbeoefenaar. Neem het, als eerder gezegd, met een kleine korrel zout, maar niet te veel. Het kan allemaal vast nog beter dan in dit tweeluik bedacht - een discussie is welkom!

Deel dit artikel

Wim Bartels is lid van de NBA Taskforce Niet-Financiële Informatie en partner bij KPMG Sustainability.

GERELATEERD

Jeffrey Bekkerin

DISCUSSIE | Column | 10 juni 2020

Er is maar één echt risico

De accountant moet ook assurance kunnen geven ten aanzien van de wendbaarheid van organisaties, vindt Jeffrey Bekkerin. →

Jeffrey Bekkerin

DISCUSSIE | Column | 06 mei 2020

Assurance ten aanzien van de wendbaarheid van ondernemingen

De wendbaarheid van ondernemingen is straks doorslaggevend voor een duurzamere en socialere toekomst. De accountant kan dat toetsen en daarover een oordeel vellen,... →

ASSURANCE | 24 juli 2018

Assurance-rapport in normale woorden

De afgelopen vijftien jaar heb ik steeds gezocht naar manieren om de uitkomsten van ons werk goed te vertellen, zodanig dat het overzichtelijk blijft en makkelijk... →

ASSURANCE | 13 maart 2018

Eerste assurance-rapport bij gedrag en cultuur

BDO ontwikkelde een assurance-rapport specifiek gericht op gedrag en cultuur. Een bericht over de eerste ervaringen. →

VAN DE HELPDESK | 01 december 2017

Fouten en onzekerheden samen beoordelen

Het kan voorkomen dat bij de foutenevaluatie de effecten van geconstateerde afwijkingen en onzekerheden afzonderlijk niet materieel zijn. Maar als ze dat samen wel... →
